

КОНСУЛТАТИВЕН СЪВЕТ ЗА ЧЕРНО МОРЕ
/КСЧМ/

CONSILIUL CONSULTATIV PENTRU MAREA
NEAGRA

Сдружение, вписано в РЮЛНЦ
на Р България
ЕИК 176964109
Седалище и адрес на управление:
гр. Варна, ул.“Охрид“ N 24-26, ет.1
office@blsaceu.eu

Asociatie, inregistrata in Registrul
persoanelor juridice fara scop patrimonial
al R Bulgaria, CUI 176964109
Sediu si adresa de conducere:
Mun. Varna, str. “Ohrid” N 24-26, etaj 1
office@blsaceu.eu

ПРОТОКОЛ

От среща на Работна група 1 на КСЧМ - 23 ноември 2022 г.

Тема: “ Селективност на риболовните уреди ”

На 23 ноември 2022 г. в хотел Континентал Форум, гр. Констанца, Румъния и чрез видеовръзка в ZOOM се проведе среща на работна група 1 на КСЧМ на тема: „Селективност на риболовните уреди“.

На срещата онлайн присъстваха като гости: г-жа Пинелопи Белеку (Pinelopi Belekou) – ГД Морско дело и рибарство на ЕК, г-жа Стелиана Бежан (Steliana Bejan) Агенция за опазване на околната среда, Констанца), г-жа Оана Станковичи (Oana Stancovici) - Агенция за опазване на околната среда, Констанца), г-жа Бианка Уайлес (Bianca Whiles) - GD MARE, г-жа Лаура Пул дел Агила (Laura Rull del Aguila) – DG MARE д-р Виктор Ница (Victor Nita) – Институт „Григоре Антипа“, Констанца, д-р Отилия Михай – Министерство на околната среда на Румъния, доц. д-р Виолин Райков – Институт по океанология Варна, г-жа Димитрина Чакърова - ИАРА, г-н Михаил Леонов – Министерство на земеделието Румъния, г-жа Полина Цонева - „Стратегма“ООД, г-жа Тихомира Трифонова - Стратегма“ООД.

Срещата се откри от председателя на КСЧМ г-н Даниел Бухай, следват приветствия към гостите.

Следва презентация на доц.д-р Виолин Райков на тема „Селективност на риболовните уреди - принципи, значение, мерки“. Техническите мерки са правила, които уреждат въпросите как и къде рибарите могат да извършват риболов. Те имат за цел да контролират улова, който може да бъде добит с дадено количество на риболовното усилие, както и да сведе до минимум въздействието на риболова върху екосистемите. Мерките са неразделна част от регулаторната рамка на повечето системи за управление на рибарството, в т.ч. в териториалните води на Съюза. Те могат да се групират по следните начини:

- мерки, които регулират експлоатацията на риболовните уреди;
- мерки, които регулират проектните характеристики на използваните риболовни уреди;
- минимални размери, под които рибата трябва да бъде върната в морето;
- мерки, които определят пространствения и времеви контрол (например затворените зони, зоните с ограничен достъп и сезонните забрани за риболов) за опазване на струпванията на млади екземпляри или на хвърляща хайвер риба;

- мерки, които намаляват въздействието на риболовните уреди върху уязвимите видове (например морски бозайници, птици и костенурки) или затворени зони за защита на уязвимите местообитания (например студеноводните коралови рифове).

В презентацията се посочват и редица проблеми, възникнали при прилагането на техническите мерки. Такива са:

- Недостатъчно добри резултати: Техническите мерки осигуряват малко стимули за селективен риболов, като се има предвид, че изхвърлянето на улов, уловът на уязвими видове или оказването на неблагоприятно въздействие върху морското дъно не пораждаат никакви разходи. Това води до липса на контрол на риболовния натиск, което от своя страна води до прекомерен улов на редица рибни запаси и до високи нива на изхвърляне на улов в някои риболовни райони, както и до ограничена защита на уязвими местообитания и видове. Освен това някои мерки са създали правни пречки или обезсърчават иновациите за разработването на по-селективни риболовни практики, в резултат на което е налице масово заобикаляне, както законно, така и незаконно, с цел намаляването на икономическото въздействие на мерките.
- Трудност при измерването на ефективността: в текущите регламенти не са определени никакви параметри, въз основа на които да се измерва успехът. По този начин е трудно да се измери ефективният принос на техническите мерки за постигането на целите за опазване на ОПОР.
- Строги и сложни правила: С течение на времето техническите мерки са станали още по-многобройни и сложни и се опитват да контролират твърде много технически аспекти на риболовните операции. Част от тях затрудняват властите при упражняването на контрол, а пък риболовците - при спазването. Освен това представляват голяма административна тежест и генерират разходи за държавите - членки и заинтересованите страни. Това оказва отрицателно отражение върху доверието на работещите в риболовния сектор и представлява сериозен мотив за нарушаване на регламентите, което пък води до приемането на допълнително законодателство като мярка срещу нарушаването на правилата.
- Липса на гъвкавост: Техническите мерки в повечето случаи се приемат в резултат на сложен, продължителен и лишен от гъвкавост процес, съобразен с приетите политики, който не е подходящ за определяне на подробни технически правила, тъй като последните се нуждаят от често актуализиране и редовен преглед. Това ограничава възможностите за адаптиране или преразглеждане на техническите мерки в отговор на промените в областта на рибарството, за използване на технологическите иновации при уредите или за реагиране при непредвидени събития. Освен това някои временни правила или дерогации твърде дълго са останали в сила в непроменен вид, което допълнително подкопава доверието в риболовния сектор.
- Недостатъчно включване на ключови заинтересовани страни в процеса на вземане на решения. Технически мерки се основават на отрицателни, предимно принудителни стимули в йерархична система на управление (т.е. отгоре надолу вместо отдолу нагоре). Оставеното у рибарите и заинтересованите страни впечатление е, че те не са участници в процеса, и считат, че техническите мерки са неприложими, не отразяват настоящите риболовни практики и понякога са противоречиви.

Селективността на риболова може да се определи като способността за насочване и улавяне на риба по вид, размер или пол по време на добива, позволявайки да се освободи целият случаен прилов. Избирателността играе важна роля в развитието на устойчиво и

икономически изгоден риболов. Резултатите от експериментите за селективност могат да бъдат подходящи за рибарите, за да им позволят да улавят само целеви риби и осигурява същественото връщане на млади риби.

В презентацията се дава пример за селективност на хрилни мрежи при улов на трикона. Изводите са, че с увеличаване на окото на торбата, нараства количеството на дребните индивиди, които се измъкват от трала. В същото време нараства средната дължина на уловената риба, т.е. това е част от размножителната биомаса, която вече е участвала във възпроизводството. Регионалните риболовни комисии се стремят към максимални размери на окото, което би позволило максимално „измъкване“ на ювенилни индивиди. Минимално допустимият размер за улов на трикона, посочен в Закона за рибарство и аквакултури (2001) е 7 см. Този факт е показателен, че за да се спази посочената в закона мярка за използване на ресурса, то големината на 'окото' на трала би трябвало да бъде $a = 8 \text{ mm}$, което би довело до облавяне на индивиди в пропорция $L75\% = 7.8 \text{ cm}$. Тази мярка е от съществено значение за предпазване експлоатирувания ресурс от преулов на попълването и подронване на запасите в дългосрочен план.

Що се отнася за вида барбун, то минималният размер за разтоварване, посочен в Закона за рибарството и аквакултурите, е 12 см. След това минималният размер за улов е променен на $TL = 8 \text{ cm}$. Наскоро промените, предложени в Закона за рибарството и аквакултурите в България, предложиха увеличаване на минималния размер за разтоварване на барбун до 9 см обща дължина. Този факт е показателен, че за да се спази мярката за използване на ресурсите, посочена в закона, се препоръчва размерът на окото на торбата с трал да бъде $a = 16 \text{ до } 18 \text{ mm}$, което би довело до дела на индивидите в пропорцията на $L50\% = 11,6 \text{ и } 12,4 \text{ cm}$ съответно. Тази мярка е от съществено значение за защита на експлоатирувания ресурс от прекомерен риболов и изчерпване на запаса в дългосрочен план. Единствената техническа мярка за експлоатация на барбун в българската част на Черно море е минималният размер за разтоварване.

Третият засегнат вид в презентацията е меджид. За него минималният размер за разтоварване е посочен в Закона за рибарството и аквакултурите, е $TL = 9 \text{ cm}$. Този факт е показателен, че за спазване на мярката за използване на ресурсите, посочена в закона, размерът на окото на торбата на трала се препоръчва да бъде най-малко $a = 18 \text{ mm}$, което би довело до дела на индивидите в съотношение $L50\% = 12,6 \text{ cm}$, съответно. Тази мярка е от съществено значение за защита на експлоатираните ресурси от прекомерен улов (дължина при първа зрялост, оценена на 12,5 см! и изчерпване на запасите в дългосрочен план. Единствената действаща техническа мярка по отношение на експлоатацията на меджид в българското Черно море е минималният размер на разтоварване.

Генералният извод от презентацията е че има нужда от въвеждане на нови технически мерки - определяне на размера на окото за мрежи, изискването за селективни съоръжения за намаляване на нежелания улов, спецификации за проектиране и използване на съоръжения и мерки за минимизиране на въздействието на риболова върху морето, екосистемата и околната среда.

Следват коментари:

Г-н Йордан Господинов: през месец март 2022 г., КСЧМ е изпратил препоръка до Министерството на земеделието, храните и горите в България относно установяване на минималния референтен размер на опазване на барбуна (*Mullus barbatus*) в Черно море. КСЧМ предлага Минималният референтен размер за улов на барбуна за България да бъде 10 см, както

и да се въведе забрана за улов на барбуня от 1 юни до 1 септември. Предложенията се опират на факта, че КСЧМ винаги ползва научните доклади на специалисти от България и Румъния, а също и на членуващите в него рибарски асоциации, които осъществяват около 60-70% на улова на риба в България, като се съобразява и с мнението на екологичните сдружения.

Следва презентация на д- Виктор Ница и д-р Магда Ненчу на тема "Пилотно проучване за научна обосновка на премахването/отмяната на задължението за изхвърляне на улова на калкан в съответствие с делегирания регламент на Комисията (2021) 2065/25.08.2021". В съответствие с настоящия регламент задължението за разтоварване, предвидено в член 15, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1380/2013, се прилага в Черно море по отношение на риболовните дейности, насочени към улова на калкан (*Psetta maxima*) със закотвени дънни хрилни мрежи (код на риболовния уред (5) — GNS). Изпълнение на задължението за разтоварване.

В член 3 на регламента е определено изключение от задължението за разтоварване на вида, въз основа на способността му за оцеляване. През 2022 г. изключението от предвиденото в член 15, параграф 4, буква б) от Регламент (ЕС) № 1380/2013 задължение за разтоварване за видовете, които според научните доказателства са с висок процент на оцеляване, се прилага по отношение на калкана (*Psetta maxima*), който се лови със закотвени дънни хрилни мрежи (GNS) в Черно море. Калканът, уловен при обстоятелствата, посочени в параграф 1, се освобождава незабавно в зоната, в която е бил уловен. До 1 май 2022 г. държавите членки с пряк управленски интерес по отношение на риболова на калкан в Черно море представят на Комисията допълнителни данни относно приблизителните оценки във връзка със способността на оцеляване при риболова на калкан с хрилни мрежи, както и друга релевантна научна информация в подкрепа на изключението, предвидено в параграф 1.

В презентацията следва описание на проекта MedBland (Синтез на мерките за задължение за разтоварване и нивата на изхвърляне на улов за Средиземно и Черно море, финансиран от Европейската комисия чрез Изпълнителната агенция за малки и средни предприятия (EASME)), с период на изпълнение 2021-2022 г. Основната цел на проекта е се установят и оценят мерките за управление, въведени на ниво ЕС за изпълнение на задължението за разтоварване на всички рибни улови, включително мерките, приети от държавите-членки, за да се осигури контрол и подробно и точно документиране на всички риболовни експедиции за стопански риболов. Проектът предоставя общ поглед върху мерките, прилагани от всяка държава, в зависимост от спецификата на риболова и целевите видове, за да се оцени тяхната ефективност за намаляване на изхвърляния улов. Методите на работа включват, от една страна, анализ на нормативните актове, насочени към прилагането на Задължението за разтоварване, а от друга страна, разработване и попълване на въпросници, предназначени както за контролните органи (НАРА) и за други заинтересовани фактори. За Румъния задължението за разтоварване се прилага за улов на шпрот/цаца (*Sprattus sprattus*) (от 2015 г.) и калкан (*Scophthalmus maoticus*) (от 2017 г.), но след някои съвместни препоръки с България беше получена дерогация/отмяна за улова на калкан с грибове (GNS) въз основа на предполагаемата висока степен на оцеляване. Сведенията за изхвърлянето на улов, налични за Румъния, включваха само резултатите от пилотни проучвания за риболов на *Rapana venosa*, извършени през 2018 г. и 2019 г. Новият работен план за събиране на данни за риболова също предвижда получаване на данни за изхвърления улов.

С реформата на Общата политика в областта на рибарството (ОПОР) през 2013 г. бяха предприети мерки за намаляване на улова, изхвърлен обратно в морето, чрез въвеждане на задължение за разтоварване (LO). Съгласно основните правила за прилагане на задължението

за разтоварване, целият улов трябва да се задържи на борда, да се разтовари и да се приспадне от квотите. Маломерната риба не може да се продава за консумация. Задължението за разтоварване се прилага за целия търговски риболов в ЕС в съответствие с ОДУ (общ допустим улов) и квотния режим или минималния референтен размер за опазване (MCRS). За да се позволи на рибарите да се адаптират към тази промяна, в съответствие с разпоредбите на член 15.d от Регламент (ЕС) №. 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата политика в областта на рибарството, задължението за разтоварване на сушата за държавите-членки на Черно море беше въведено постепенно между 2015 г. и 2019 г.

През 2016 г. ANPA Румъния и ИАРА България представиха на ЕК съвместна препоръка относно плана за изхвърляне на улов от улов на калкан в Черно море, като взеха предвид становището на сектора. В резултат на това ЕК прие Делегиран регламент (ЕС) 2017/87 за установяване на 3-годишен план за премахване на изхвърляния улов на черноморски калкан (ЕК, 2017), с уговорката, че Румъния и България трябва да предоставят допълнителни данни за степента на оцеляване. Тъй като такива данни не бяха предадени, от 1 януари 2019 г. изпълнението на задължението за разтоварване стана задължително за Румъния и България. През 2021 г. беше разработена нова Съвместна препоръка от двете държави-членки, обоснована с библиографски източници и научни становища на Института за рибни ресурси (ИРР) Варна и Института „Григоре Антипа“, Констанца, и Научния технически и икономически комитет по рибарство (STECF) издаде нова дерогация за риболов на калкан чрез делегиран регламент С(2021) 2065/25.08.2021 на Комисията със следните забележки: - Дерогацията, разрешена за видове, за които научните доказателства показват високи нива на оцеляване, се прилага през 2022 г. за калкан, уловен с мрежи (GNS) в Черно море; - Маломерният калкан (< 45 cm), уловен при посочените обстоятелства, се пуска незабавно в района, където е уловен.

В съответствие с Делегиран регламент на Комисията С(2021) 2065/25.08.2021 за утвърждаване на план за изхвърляне в морето на улов на калкан, уловен с мрежи в Черно море, до 1 май 2022 г., като се има предвид, че наличните данни се отнасят за други морски зони (Турция, Украйна), Румъния и България трябваше да представят на ЕК допълнителни данни относно прогнозите за степента на оцеляване, по отношение на калкана уловен с мрежи, както и всякаква друга съответна научна информация, която да аргументира дерогацията до края на 2022 г. За да получи тази информация, Института „Григоре Антипа“ представи проект, финансиран от НАРА за извършване на пилотно проучване за получаване на доказателства за научна обосновка за дерогация от задължението за разтоварване на калкан. Специфичните цели на това пилотно проучване са:

- 1) Изготвяне на работна методология за оценка на оцеляването на калкан, уловен с мрежи (GNS);
- 2) Изпълнение на теренни дейности (научен риболов);
- 3) Регистриране и централизиране на данните, получени на терен;
- 4) Изчисляване на процента на оцеляване на калкана, при улов с мрежи, с цел научна обосновка на дерогацията по отношение на задължението за разтоварване.

В презентацията подробно е описана методологията на изследването и получените резултати, като заключенията са следните:

- Окончателните резултати от пилотното проучване показват висок процент на оцеляване на калкан, уловен с монофилни мрежи: 81,67%, в пълно съответствие с проучванията, проведени със същия тип уреди в Южно (Турция) и Северозападно Черно море (Украйна).

- По време на експедициите не са уловени маломерни екземпляри, като всички индивиди (както живи, така и мъртви) надвишават законовия размер от 45 см. Тези резултати показват отлична селективност на инструмента (100%).
- Процентът на приулова е относително нисък (23%), като най-разпространеният вид е *Raja clavata* (64% от общия брой). Случайно са уловени и 10 акули и 4 морски свине.
- По-кратък престой във вода за гриба (16/18 дни) е довел до по-висок процент на оцеляване (86,95%/86,53%). Въпреки това, дори при по-дълъг престой във водата поради неблагоприятни метеорологични условия (максимум 31 дни), процентът на оцеляване е разумен (78,12%).
- Като цяло калканът, уловен с мрежи, отбелязва висок процент на оцеляване, което оправдава удължаването на отмяната на задължението за разтоварване.

Крайните резултати от пилотното проучване са предадени на НАРА Румъния, която от своя страна ги е изпратила на Европейската комисия чрез съвместно писмо, подписано с българските партньори (ИАРА). Научният, технически и икономически комитет по рибарство (STECF) оцени данните и заключи, че предоставената информация е изключително ценна, като се има предвид, че представлява първата инициатива за оценка на процента на оцеляване на калкан, уловен с мрежи във водите на Общността на Черно море. Поради това дерогацията от задължението за разтоварване на калкана е удължена до 31 декември 2024 г.

Следват коментари:

Г-н Михаил Леонов държавен секретар в Министерството на земеделието в Румъния: Министерството е получило писмото от КСЧМ с искане за финансова помощ и към момента заедно с НАРА работят върху проект за правителствено решение с което да се предостави на КСЧМ сума в размер на 10 000 EUR. Това е трябвало да се извърши преди години и е по препоръка на ЕС. Министерството цени високо дейността на КСЧМ и предоставените препоръки и би било добре да участват заедно в международни срещи, в които КСЧМ изпраща свои представители.

Г-н Даниел Бухай: благодари, че министерството е взело под внимание писмото на КСЧМ за финансова помощ.

Г-н Йордан Господинов: За рибарите цацата, барбуна и калкана са едни от най-важните видове в Черно море и въпреки, че основната им цел е риболов и реализация на добавена стойност, за тях е много важно да се запазят видовете за бъдещите поколения. Това е продиктувано от факта, че са създадени поколения експерти, материална база и предприятия, за които е нужна суровина. Въпреки, че ЕК все повече отделя средства за аквакултурата, риболовът остава основен поминък за крайбрежните региони, за това КСЧМ трябва да работи в насока подкрепа на научните изследвания, които да са основата за бъдещи издадени препоръки. Като например твърдението, че окото на мрежата за риболов на цаца се увеличи от 6,5 см на 8 см, то тогава ще се задържат само полови зрели индивиди. Що се отнася до барбуна – КСЧМ в препоръка е предложил увеличаване на окото на мрежата за риболов да е 10 см, което е повече от предложеното от държавната администрация в България. От изнесената презентация от доц. Райков, става ясно, че това предложение на КСЧМ е абсолютно адекватно и в унисон с научните изследвания и би допринесло за запазване на вида. Относно калкана и заключението на д-р Виктор Ница, г-н Господинов подкрепя, идеята дерогацията на задължението за разтоварване на калкана да се удължи до 31 декември 2024 г., защото от изследванията става ясно, че е много малка смъртността, особено при уреди с щадящ размер на риболовното око.

Г-жа Димитрина Чакърова: Изследванията проведени на територията на България са със сходни резултати с тези на румънските колеги.

Г-н Мариан Паю: Изследванията посочени в презентациите на д-р Ница и доц. Райков са първите конкретни проучвания насочени към устойчивия риболов и опазване на екосистемата в Черно море.

Г-н Велислав Вангелов председател на Организация на производителите "Черноморска мида" – нов член на КСЧМ. В организацията участват само физически лица, занимаващи се с крайбрежен риболов и са дребно-машабни рибари. От тази година организация "Черноморска мида" е призната за организация на производителите от Министерството на земеделието, храните и горите на България. Основният улов на членовете е бяла пясъчна мида и в тази връзка споделя, че разрешеният метод за улов на този вид е само ръчен, а продуктът се продава в западна Европа, където за улова ѝ са разрешени и драгиращи средства. Организация на производителите "Черноморска мида" има план за развитие, в който е заложена точка за разработване на уред за селективен улов на бяла мида, като успоредно се провежда и научно-техническа кампания. Предлага на КСЧМ да изготви препоръка за провеждане на научно-техническа кампания за разработване на нов селективен уред за улов на бяла мида. Узаконяването на подобен уред би извело голяма част от рибарите от сивия сектор и би намалил нелоялната конкуренция.

Г-н Даниел Бухай: Относно направеното предложение, г-н Вангелов трябва да каже по-точно за какъв уред става въпрос.

Г-н Велислав Вангелов: става въпрос за дънен драгиращ уред, чийто параметри могат да се уточнят след направено научно проучване.

Г-н Йордан Господинов: България и Румъния през последните години разработиха 10 стопански вида, които трайно присъстват на пазара и са обект на аквакултура или риболов. Както и преди е ставало въпрос на срещи на КСЧМ, в българското законодателство на места е записано – забранява се драгирането и тралирането, без да се прави разлика от законотвореца, че има различни видове риби и черупчести, двучерупчести, дънни, придънни, пелагични и др., които се ловят с различни риболовни уреди. Черно море от друга страна е коренно различно от Средиземно море по отношение големината на риболовните съдове и отдалечеността на която се риболовства, различни са уредите и методите за това. В България и Румъния има много добри научни институти и специалисти, както и голяма част рибари, които ловят двучерупчести, също и преработвателни предприятия, екологични НПО, и всички те са заинтересовани да се намери възможно най-добрия начин за улов на двучерупчести, без да има конфликтни точки. Добре е КСЧМ да прецени един текст и да търси сътрудничество с научните институти за намиране на най-доброто решение. В Румъния е разрешен улова на двучерупчести с хидравлична драга, която е регламентирана в европейското законодателство, а в България не е. В препоръката трябва да има и точка, това което е разрешено в едната страна да бъде разрешено и в другата.

Г-жа Пинелопи Белеку: изразява висока оценка за работата и прогресът на КСЧМ. Селективността на риболовните уреди и опазването на уязвимите видове в контекста на влиянието на риболова, е много важна тема за ЕС. Двете презентации и дискусиите на срещата допринасят за стратегията на ЕС 2030 за видовото разнообразие, в която важни елементи са приулова и въздействието на риболова, а целите са да запази чувствителни хабитати и видове. ГРПСМ (GFCM) работи не само в ЕС, а и с трети страни и на регионално ниво е важно да се следи работата на проекта Blacksea4fish. На последната годишна сесия на ГРПСМ в Тирана бе

подчертана нужда да за по-голяма селективност на риболовните уреди, и ще се работи за създаване на регионален план за уязвими видове. Селективността на уредите и уязвимите видове са две теми, които вървят заедно и ГКРСМ ще се базира върху заключенията на специфичната работна група за риболовни технологии. Октомври 2022 г. е имало ползотворна среща на тази работна група с участието на голям брой експерти от Средиземно и Черно море. За това на регионално ново трябва да се следва развитието на тези специфични теми, коментирани в ГКРСМ, за да се допринесе за устойчивостта на рибните ресурси. В презентацията на д-р Ница се е видяло, че все още има приулов при риболова с хрилни мрежи на калкан – китоподобни, акула и скат. Селективността не само би допринесла за опазването на видовете, но и също за по-ниската консумация на гориво. Това е важно за рибарския сектор, който към момента се справя с последиците от руската агресия срещу Украйна, което е в основата на енергийната криза. След Ковид пандемията, това е друго ново предизвикателство, което е нямало как да се предвиди, но е реалност. Това води и до нуждата за декарбонизация на флота, като крайната цел е доходността на рибарирте. Всички тези теми са много свързани по между си. Що се отнася до интересната дискусия за бялата мида, то ЕК приветства всяка информация за състоянието на този ресурс, защото се счита, че запасът е намаляващ, дори изчерпан. Много е важно работата на КСЧМ да е в взаимна с тази на учените насочена към устойчивост на видовете.

Г-н Йордан Господинов: КСЧМ и през 2023 г. ще продължи работа по темата за селективност на риболовните уреди, която е много важна за България и Румъния и има нужда от провеждане на голям научен проект, финансиран от ЕК, който да е дълъг период от време и да оцени кой е най-щадящият уред за улов на бели миди в Черно море на различни дълбочини. Рибарите са готови да съдействат на учените с предоставяне на кораби за проучванията.

Г-н Даниел Бухай: КСЧМ ще проследи работата на ГКРСМ и ще се запознае с бъдещите препоръки. Към г-н Вангелов: В Румъния от 2018 г., по инициатива на частния сектор и за негова сметка, се извърши научно изследване от института „Григоре Антипа“, за въздействието на хидродрагата върху двучерупчестите в Черно море. В резултат на това проучване се одобри уреда хидродрага с разкритие 4,5 м и може да се използва от големите кораби. Определи се и при какви условия може да се използва уреда – по контура на изобатата 15 м на юг, и 20 м на север от нос Мидия. Също така трябва да се отбележи фактът, че никой към момента не извършва риболов с този уред, защото бяха направени драгажи за увеличение на плажната ивица по южното Черноморие на Румъния, и зоните където преди се откриваха двучерупчести и беше проведено изследването вече са унищожени. След разговорите проведени с научните среди се оказва, че за възстановяването на тези запаси са нужни 2 години. Това е един пример как се пренебрегва рибарския сектор за сметка на по-големи интереси. През 2021 г. се извърши друго проучване проведено от Изследователски институт „Делтата на Дунав“ за проектиране на рибарски инструменти за двучерупчести с минимално негативно въздействие върху околната среда. В резултат бяха разработени и разрешени следните инструменти: - хидрорашкета с разкритие 1,5 м използван от малки лодки; - хидравлична рашкета, която се управлява ръчно от човек стъпил във водата; - третият уред е ръчна драга като раница, която се поставя на гърба на човек. Това са единствените разрешени уреди за събиране на мида, на дълбочина под 20 м. Докато хидродрагата не може да се използва на малки дълбочини. Тези изследвания бяха проведени поради повишения интерес от двучерупчестите на европейско ниво и като алтернатива на риболова, който изисква голям разход на енергия. Към момента в Румъния консумацията на двучерупчести е малка, въпреки техните хранителни свойства. Препоръка към българските колеги е да открият възможности за финансиране от ЕС за провеждане на отделни научни изследвания за различни уреди за улов на двучерупчести. Направените изследвания в

Румъния са при различни условия в сравнение с България – например в зоната на делтата на Дунав дъното е много по-различно от това по българските брегове, също и големите дълбочини са много по-близки до брега в България, отколкото в Румъния.

Г-н Йордан Господинов: в България, Асоциация „БГ Фиш“ внесе предложение за забрана за улов на бели миди за 3 месеца по време на размножаването им, подкрепено от 6 научни становища от различни институти. Министерството на земеделието в България взе решение и издаде заповед само за един месец забрана. От своя страна някои български сдружения сами решиха и не ловиха бели миди по време на нарастването и размножаването им. От едномесечната забрана се възползваха малка група хора, които ловиха дребни миди по време на размножителния им период. За това тази година ЕК да не се изненадва от събраните данни от ИАРА, че уловите са много малко. Българското министерство на земеделието не призна научните изследвания, а се облегна на желанието на малка група бизнесмени.

Г-н Лауренциу Миря: Кога е бил този период на забрана в България?

Г-н Йордан Господинов: забраната е била от 15 април до 15 май, въпреки че е искано тя да е 3 месеца и повече.

Г-н Даниел Бухай: в Румъния е забранен улова на бяла мида от 15 юни до 15 септември.

Г-н Велислав Вангелов: инициативата за въвеждане на забрана за улов на бяла мида 3 месеца през периода на размножаване е на Организация на производителите "Черноморска мида", както е в Европа и Турция. Ще продължават да настояват за 3 месечна забрана. Относно разработването на уреда за бели миди идеята е той да е щадящ, да се използва в близост до брега и да е разработен заедно с научните институти.

Г-жа Михаела Миря: по отношение на препоръката, която КСЧМ трябва да изготви какво е научното наименование когато се говори за бяла мида, която българските колеги ловят?

Г-н Велислав Вангелов: Донакс трункулус (*Donax trunculus*) и камелия галина (*Chamelea Gallina*).

Г-н Лауренциу Миря: смята, че не е лошо да има забрана за мидата и периодът да е дълъг, но за малкия крайбрежен рибар е от голямо значение кога ще е тази забрана. Ако е от януари до март или септември до декември тогава е добре. Но ако е през лятото, когато дребномащабните рибари се ориентират и към улов на миди, една подобна забрана би им взела поминъка.

Г-н Йордан Господинов: през летните месеци има най-много планктон и бялата мидата нараства най-много, хвърля хайвера си 3-4 пъти и септември, октомври е с най-големи размери.

Г-н Даниел Бухай: всеки един вид мида било то Донакс, Аренария или Камелия галина имат различни периоди на размножаване и забраната не може да е обща, а трябва да е съобразена със съответния вид. За това за дребномащабните рибари ако има забрана за улов на Донакс, те могат да ловят Камелия галина.

Г-жа Любов Георгиева: Подобна препоръка КСЧМ вече е давал, но е добре да се повтори, защото тя не е взета под внимание. Няма информация как е в Румъния, но за България всички миди, за които стана въпрос се водят под едно име – бяла мида. В закона трябва да се упоменат по отделно видовете миди.

Следва закриване на срещата.

Протоколирал срещата: г-жа Елена Пенева

Председател на КСЧМ: г-н Даниел Бухай